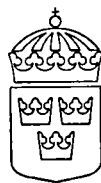

Regeringens proposition

1987/88: 43

om läkemedelskostnader vid viss
försöksverksamhet

Prop.
1987/88: 43

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i
bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 22 oktober 1987.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

G. Sigurdson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I syfte att möjliggöra en försöksverksamhet med rätt för distriktssköterskor att förskriva läkemedel föreslås en tidsbegränsad lag om att också sådana läkemedel som förskrivs av vissa distriktssköterskor skall omfattas av förmånerna av prisnedsättning eller kostnadsbefrielse enligt lagen (1981: 49) om begränsning av läkemedelskostnader, m. m.

Lag om tillämpning av lagen (1981: 49) om begränsning av läkemedelskostnader, m. m. vid viss försöksverksamhet

Härigenom föreskrivs följande.

Lagen (1981: 49) om begränsning av läkemedelskostnader, m. m. skall tillämpas på läkemedel som har förskrivits av en distriktssköterska som deltar i försöksverksamhet med förskrivning av läkemedel enligt de föreskrifter som socialstyrelsen meddelar. Därvid skall läkemedel som har förskrivits av en distriktssköterska likställas med läkemedel som har förskrivits av en läkare.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1988 och gäller till utgången av år 1991. Lagen skall tillämpas även på läkemedel som har förskrivits före utgången av år 1991 men som expedieras efter denna tidpunkt.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 22 oktober 1987

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Sigurd-
sen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, S. Andersson, Görans-
son, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, G. Andersson,
Lönqvist, Thalén

Föredragande: statsrådet Sigurdson

Proposition om läkemedelskostnader vid viss försöksverksamhet

1 Bakgrund

Enligt lagen (1981:49) om begränsning av läkemedelskostnader, m. m. erhåller en patient med vissa undantag läkemedel kostnadsfritt eller till nedsatt pris om läkemedlet har förskrivits av en läkare eller en tandläkare. Med läkemedel förstås sådana för människor avsedda varor, på vilka läkemedelsförordningen (1962:701) skall tillämpas. Bestämmelserna om prisnedsättning gäller också bl. a. medel som förskrivs enbart i födelsekontrollerande syfte av läkare eller av barnmorskor enligt de bestämmelser som socialstyrelsen meddelar.

Regeringen uppdrog år 1978 åt socialstyrelsen att – efter samråd med bl. a. företrädare för universitets- och högskoleämbetet, Landstingsförbundet, Sveriges läkarförbund, Svenska hälso- och sjukvårdens tjänstemannaförbund och Apoteksbolaget AB – utreda förutsättningarna och formerna för en begränsad försöksverksamhet med rätt för distriktssköterskor och företagssköterskor att förskriva vissa läkemedel. Uppdraget begränsades sedermera till att endast avse distriktssköterskor. År 1985 uppdrog regeringen åt styrelsen att fullfölja uppdraget och inleda en försöksverksamhet med förskrivningsrätt för distriktssköterskor.

Socialstyrelsen har den 27 augusti 1986 till regeringen överlämnat ett förslag till utformning av försöksverksamheten. Regeringen har ställt medel till förfogande för försökets genomförande.

Socialstyrelsens förslag innebär i huvudsak följande. Jämtlands län föreslås bli försökslän. Ett skäl för detta är den omfattande registrering av läkemedelsförskrivningar som har pågått i länet sedan 1970-talets början. Försöket har planerats att pågå i tre år med början under år 1988 och avses omfatta ett trettiotal distriktssköterskor. En lokal arbetsgrupp har redan bildats i Jämtland. I denna ingår representanter för landstinget, distriktsläkarna, distriktssköterskorna och läkemedelskommittén. Socialstyrelsen skall bl. a. ansvara för en utvärdering av försöksverksamheten.

Socialstyrelsen har utarbetat en förteckning över läkemedel som kan komma att ingå i försöket. Styrelsen framhåller att kraven på medicinsk

säkerhet därvid har beaktats. Vilka läkemedel på förteckningen som skall omfattas av försöket får beslutas av den lokala arbetsgruppen i Jämtland. I försöket skall ingå läkemedel som är avsedda för patienter som distriktssköterskorna redan i dag har ett relativt självständigt ansvar för. Både receptfria och receptbelagda läkemedel skall ingå i försöket. I undantagsfall kan de symtom för vilka en distriktssköterska skulle få rätt att förskriva ett visst läkemedel föranledas av en allvarlig sjukdom, som kräver läkarvård. För att inte riskera att patienter med sådana sjukdomar skall komma under behandling för sent får vissa läkemedel förskrivas endast för vård under en begränsad tid.

De distriktssköterskor som skall delta i försöksverksamheten måste givetvis ha goda kunskaper om sjukdomar och en ingående kännedom om de aktuella läkemedlen för att dessa skall kunna användas på rätt sätt. Dessa distriktssköterskor måste därör genomgå viss kompletterande utbildning. Denna avses anordnas vid vårdhögskolan i Östersund. En del av utbildningen kräver närvaro vid skolan medan en viss del kan bedrivas i form av s. k. modifierad distansutbildning. Utbildningen skall omfatta kliniskt-farmakologiska grundprinciper, sjukdomslära och farmakoterapeutiska kunskaper om de läkemedel som skall ingå i försöket. Utvärderingen av försöksverksamheten skall beakta ett flertal aspekter, bl. a. eventuella förändringar i läkemedelsanvändningen, den medicinska säkerheten och vårdkvaliteten samt de ekonomiska konsekvenserna.

Jag vill nu ta upp frågan om förutsättningar för prisnedsättning och kostnadsbefrielse beträffande de läkemedel som förskrivas av distriktssköterskor inom försöksverksamheten.

2 Överväganden och förslag

Mitt förslag: Den prisnedsättning eller kostnadsbefrielse för läkemedel som en patient erhåller enligt lagen (1981: 49) om begränsning av läkemedelskostnader, m. m. skall gälla även de läkemedel som har förskrivits av en distriktssköterska som deltar i försöksverksamhet med förskrivning av vissa läkemedel enligt de föreskrifter som socialstyrelsen meddelar. För ändamålet införs en tidsbegränsad lag som skall träda i kraft den 1 mars 1988 och gälla till utgången av år 1991.

Skälen för mitt förslag: Utvecklingen inom hälso- och sjukvården har bl. a. inneburit att kontakterna mellan patienter och vårdpersonal har förändrats. Omstruktureringen av hälso- och sjukvården mot primärvård inkl. hemsjukvård har medfört att patienter i dag i större utsträckning än tidigare kan få den vård de behöver i hemmet eller vid en vårdcentral. Denna förändring har förstärkt distriktssköterskornas roll. Distriktssköterskan har ofta en regelbunden kontakt med patienten. Hon har därigenom möjlighet att följa ett sjukdomsförlopp och bedöma patientens behov av vård.

Förskrivning av läkemedel får enligt socialstyrelsens receptföreskrifter göras endast av läkare, tandläkare och veterinär samt beträffande medel som används i födelsekontrollerande syfte av vissa barnmorskor. Mot bakgrund av vad jag nyss sagt finns det nu förutsättningar för att göra ett försök med en utvidgad förskrivningsrätt i begränsad skala. Jag delar socialstyrelsens bedömning att det finns ett utrymme för att ge för ändamålet särskilt utbildade distriktssköterskor behörighet att i viss omfattning förskriva läkemedel utan att den medicinska säkerheten minskar. Därigenom skulle också läkarna kunna avlastas arbetsuppgifter och patienterna i många fall ges hjälp på ett enklare och snabbare sätt. Om försöket faller väl ut kan det bli aktuellt med en begränsad generell förskrivningsrätt för vissa distriktssköterskor, vilket skulle kunna få en stor praktisk betydelse framförallt i områden med läkarbrist. Det är därför angeläget att den föreslagna försöksverksamheten med förskrivningsrätt av läkemedel för distriktssköterskor kommer till stånd.

En förutsättning för försöket är emellertid att läkemedlen inte blir dyrare för patienterna än om en läkare hade ombesörjt förskrivningen. Jag föreslår därför att de läkemedel som har förskrivits av en distriktssköterska som deltar i försöksverksamheten skall ge patienten samma rätt till kostnadsbefrielse eller prisnedsättning som om läkemedlen hade förskrivits av en läkare. Lagen (1981: 49) om begränsning av läkemedelskostnader, m. m. bör därför göras tillämplig också på läkemedel som inom försöksverksamheten har förskrivits av en distriktssköterska. En särskild lag bör införas härom. Lagen föreslås träda i kraft den 1 mars 1988 och gälla till utgången av år 1991.

3 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att anta det inom socialdepartementet upprättade förslaget till lag om tillämpning av lagen (1981: 49) om begränsning av läkemedelskostnader, m. m. vid viss försöksverksamhet.

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

